

FUNDACIÓ GENTIS

Seu social: Barcelona

Àmbit geogràfic: Autonòmic

Forma jurídica: Fundació

- 249 persones treballadores
- 52 persones voluntàries
- 5 persones sòcies

Nombre actual de persones ateses

- 4957 persones ateses en situació de vulnerabilitat

www.gentis.org

Breu història de l'organització

La Fundació Gentis, és una entitat sense ànim de lucre que treballa per la inclusió social dels col·lectius en situació de vulnerabilitat i desigualtat a través de la millora de l'ocupabilitat i el desenvolupament competencial, emocional i social d'aquests col·lectius més desfavorits. La inserció i la formació laboral són els eixos principals de l'organització, esdevenint un motor de canvi per aconseguir la inclusió social plena des de l'acció comunitària, el mentoratge, la mediació, el suport familiar i la intervenció psicològica i terapèutica. Promovent així una societat més inclusiva que integri la diversitat cultural i social.

La Fundació Gentis té els seus orígens en l'Associació Gentis de Teràpia Familiar. Aquesta es va constituir l'any 2000 i es va transformar en fundació el desembre de 2006, està inscrita al Registre de Fundacions de la Generalitat de Catalunya amb el número 2337, entre els seus objectius destaquen elaborar i desenvolupar programes d'iniciativa social que afavoreixen accions de millora de l'ocupabilitat; accions d'orientació i formació vinculades a l'educació formal i al retorn al sistema educatiu; accions d'educació 360; accions de treball i desenvolupament comunitari.

Missió

La missió de la Fundació Gentis és desenvolupar projectes, programes, serveis i formació destinats a persones que pateixen o poden patir risc d'exclusió social, amb independència del seu origen, edat, gènere i/o condició social.

Els seus fins fundacionals són:

Promoure i participar en una xarxa d'Entitats que, de forma compartida, desenvolupen projectes i accions que contribueixin a assolir els fins fundacionals compartits.

Col·laborar amb entitats d'iniciativa social i/o sense ànim de lucre públiques o privades de caràcter anàleg.

Contribuir a fer que es puguin desplegar totes aquelles accions pròpies o de terceres Entitats, que tinguin com a finalitat la millora de la qualitat de vida de les persones que es troben en risc d'exclusió social, incloent-hi tots els col·lectius.

Descripció de l'activitat

La fundació duu a terme diferents projectes de caràcter social que es desenvolupen en diferents àmbits:

- Orientació professional: Programes de millora de l'ocupabilitat. Centrem la nostra activitat en l'orientació, la intermediació laboral i els processos de mentoria.

- Formació ocupacional i professional: Formació per millorar competències. Desenvolupem programes d'actuació competencial amb la finalitat de millorar el perfil professional dels participants i/o aportar valor al seu lloc de treball.
- Educació i lleure: Accions educatives i comunitàries per a la inclusió. Itineraris formatius de llarga durada cap a la plena inclusió de joves en risc d'exclusió social, per retornar-los al sistema educatiu i millorar les seves competències transversals i emocionals.
- Emprenedoria social: Un espai de trobada, cooperació i transformació social
- Intermediació laboral: Mediació amb empreses, pràctiques, selecció i suport en la retenció del talent.
- Mediació comunitària: Treballar amb i per a la comunitat. Desenvolupem programes d'acompanyament en prevenció i recerca de solucions.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

PROJECTE ARRELA'T: MENTORIA ESPORTIVA

Breu descripció

Arrela't és un projecte de mentoria social esportiva per a persones joves en risc d'exclusió, amb una mirada 360° adaptada al territori en el qual es vol desenvolupar. Des del projecte acompanyem als diferents territoris que hi participen per implementar pilots de mentoria esportiva als seus municipis, involucrant així els diferents agents de la comunitat (administració, entitats culturals, clubs esportius, empreses) per crear un ecosistema educatiu que contribueixi a reduir les desigualtats.

L'objectiu és millorar el benestar emocional, competencial i d'hàbits saludables de les persones joves que hi participen, així com promocionar la igualtat d'oportunitats en l'accés a les activitats esportives realitzades per diferents clubs del municipi. El projecte està especialment destinat a adolescents en situació de vulnerabilitat o/i en risc d'abandonament escolar prematur. A través de l'acompanyament tècnic als equips de cada municipi es desenvolupen proves pilot de mentoria esportiva creant parelles entre persones voluntàries dels clubs esportius i joves derivats de serveis socials bàsics i/o comissions d'absentisme, formant tant als equips tècnics com a les persones voluntàries i facilitant eines de seguiment del procés de mentoria i suport tècnic durant tot el procés.

Posem a la persona al centre del procés. Connectem aprenentatges des de diferents entorns tenint en compte la individualitat

de les persones i la seva capacitat, sense discriminacions i de manera inclusiva, corresponsabilitzant altres actors i recursos de la comunitat. Volem que tothom tingui més i millors oportunitats en tots els temps i espais de la seva vida i connectant l'educació i els aprenentatges, des de l'equitat i sense exclusions.

Aportació de valor de la iniciativa

El projecte treballa en xarxa amb agents del territori per implementar pilots de mentoria, una metodologia d'intervenció de gran impacte perquè:

- Dona eines als i les adolescents participants per a millorar les competències bàsiques que li són necessàries per a una bona inclusió social, escolar i comunitària.
- Promou la pràctica esportiva d'adolescents en situació de vulnerabilitat, des d'una mirada educadora, com a espai d'adquisició de valors i actituds rellevants per a la vida social i escolar, i d'hàbits de salut i lleure positiu.
- Involucra la comunitat esportiva en l'acció social, educadora i comunitària.
- Promou la participació de persones voluntàries de l'àmbit esportiu en una acció educadora i social a partir d'una mentoria basada en l'acompanyament.
- Promou la transformació comunitària fomentant el treball en xarxa amb agents del municipi: administracions, entitats esportives, entitats culturals o socials, empreses.

Necessitat a la que respon

La xifra d'abandonament escolar prematur (AEP) a Catalunya se situa actualment en un 16,9%, les dades no són esperançadores i mostren la necessitat de promoure intervencions socials que aportin resiliència per sortir de la situació en què gran part es troben:

- El 41% de l'alumnat d'origen estranger no es gradua en ESO (13,4 % en l'alumnat no estranger).
- El 47 % de joves entre 20 i 24 anys no té feina.
- El 33 % de joves d'origen estranger d'entre 16 i 24 anys ni treballen ni estudien.
- La taxa d'atur juvenil és del 34%.

L'abandonament escolar prematur és un factor que incrementa el risc d'atur i precarietat laboral dels i les joves, així com totes les conseqüències derivades de la no emancipació, problemes de salut i vulnerabilitat pel que fa a l'exclusió social. La reproducció social de les desigualtats a determinats territoris i col·lectius

suposa una important pèrdua per a les necessitats del sistema productiu i social del país.

Els programes de mentoria tenen l'objectiu de pal·liar aquesta situació, donant suport a col·lectius en risc d'exclusió social i promovent la permanència d'aquests/es joves en l'entorn educatiu.

Principals objectius assolits

A través de les proves pilots de mentoria social esportiva que s'han realitzat a diferents municipis del territori català, s'ha aconseguit:

- Generar inclusió social i suplir les desigualtats educatives que es generen en el temps fora de l'escola.
- Desenvolupar hàbits saludables, competències personals i socials, i gestió emocional a través de la pràctica esportiva en persones joves en situació de vulnerabilitat.
- Prevenir l'abandonament escolar de joves en risc d'exclusió.
- Reduir les desigualtats en les oportunitats educatives que donen l'accés a les activitats extraescolars.
- Donar suport als municipis per crear programes de mentoria social esportiva i promoure la coordinació de diversos serveis.
- Donar suport als clubs, les organitzacions esportives i entitats per a dissenyar processos inclusius i de cohesió social.
- Establir la responsabilitat social dins l'àmbit esportiu a partir de la creació d'una xarxa que garanteixi el desenvolupament d'estratègies per impulsar l'accés de l'esport a tothom.

Principals resultats obtinguts

Durant el curs 2023-2024, s'han beneficiat de forma directa a 106 joves que han pogut gaudir de les beques de mentoria que el projecte atorga, així com a 49 persones voluntàries que han exercit el rol de mentors/es a les sessions de mentoria amb els i les joves.

A més, de forma directa i indirecta es beneficien:

- 52 persones joves mentorades.
- 52 persones mentores i altres persones membres dels clubs esportius que s'han format i no han exercit com a mentores.
- 20 professionals dels serveis socials, d'esport, d'educació, de joventut i del Pla Educatiu d'entorn. Així com els tècnics que han fet el traspàs a aquests equips.
- 24 entitats, associacions i clubs participants.

- Ciutadania i comunitat dels territoris on es desenvolupa.
- 200 persones pertanyents a les unitats familiars de les persones beneficiàries del projecte, així com l'entorn educatiu i professionals que treballen amb els i les joves.
- 5 empreses que volen fer de l'Arrela't el seu projecte RSC.
- Actualment, formen part del projecte Arrela't els següents municipis: La Sénia, Amposta, Terrassa, Castelldefels, Badalona, Alcanar, Sant Joan Despí, Begues, Sabadell, Martorell i Bages Sud.

Abast de l'experiència

El projecte fa cinc anys que es desenvolupa a Terres de l'Ebre. La metodologia que utilitza s'ha enriquit, consolidat i publicat a partir d'un Erasmus +. Compta amb un disseny de programació detallat i testat, que inclou eines de planificació, seguiment i avaluació.

Fundació Gentis va iniciar projectes en mentoria social l'any 2019, fent una prova pilot de mentoria entre iguals amb joves migrats sols i autòctons d'entre 16 i 24 anys. L'any 2020 es va realitzar mentoria en línia de suport educatiu amb la crisi Covid-19 entre joves i persones adultes. L'any 2021 l'entitat va participar en el projecte Erasmus+ Sportme, testejant proves pilot de mentoria esportiva a Europa on es va desenvolupar una guia metodològica. El 2022-2023 el projecte es va consolidar i replicar en altres territoris arreu de Catalunya. Actualment, durant el curs 2023-2024 s'han iniciat proves pilots de mentoria esportiva a 5 municipis del territori català i previst 10 per al curs 2024-25.

Persones implicades en l'experiència:

- Treballadores: 5
- Ateses: 52
- Voluntàries: 52
- Persones d'equips tècnics dels municipis que han participat: 20

Principals factors clau d'èxit

En les persones joves beneficiàries del projecte, s'observen:

- Millores en les expectatives sobre l'educació: Els i les joves milloren la seva autopercepció i el que consideren que altres persones esperen d'ells/es en l'àmbit educatiu.
- Millora dels resultats educatius: Es treballen aspectes que afavoreixen el rendiment escolar: anàlisi de les dificultats del dia a dia en l'escola i la seva superació (agenda, deures, relacions, ús del mòbil, etc.).
- Reformulació de les expectatives ocupacionals: Es treballa el concepte de projecte de vida com àmbit global que emmarca tant el projecte professional com el formatiu i vital.
- Augment del capital social: Es crea una xarxa social molt important amb la persona mentora i amb la resta de companys/es de l'equip.
- Millora del benestar i desenvolupament emocional: La persona mentora és un referent que ajuda a la gestió emocional, amb un impacte efectiu i positiu en el jovent mentorat.
- Educació en valors: S'educa des dels valors de l'esport i s'intenta transferir-los a l'àmbit escolar a través de l'acció mentora i la pràctica esportiva.
- Millora en l'aplicació d'hàbits saludables de manera integral a la seva persona (alimentaris, higiene, etc.).

En l'àmbit comunitari, s'enforteix el treball en xarxa dels diferents agents col·laboradors, creant un ecosistema educatiu, millorant la participació ciutadana, reduint les desigualtats educatives i implicant a les entitats esportives com agents educadors.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

La complexitat del projecte recau en adaptar-se en cada municipi on es desenvolupa una prova pilot, per alinear-se amb les dinàmiques del territori afavorint l'eficàcia de la intervenció, involucrar als agents locals en la diagnosi, planificació i seguiment de l'acció per a transferir el coneixement i treballar en xarxa per assolir els objectius.

El projecte en zones rurals s'adapta a municipis petits i en zones urbanes s'adapta a barris concrets de les ciutats. Les dificultats en municipis en zones rurals és la derivació de joves a les proves pilot, la dispersió territorial i els desplaçaments a les activitats esportives així com la captació de persones voluntàries que és una dificultat generalitzada a totes les proves pilot.

En municipis grans, la principal dificultat es troba en la complexitat en els processos de presa de decisions per part de les administracions i la manca de coordinació interna, fet que alenteix molt el procés d'inici dels pilots.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

La mentoria és una eina d'intervenció social que promou la relació entre persones voluntàries que acompanyen a una persona en situació de risc d'exclusió. La relació és tutoritzada per una persona professional que supervisa i dona suport per garantir la seva viabilitat.

L'enfocament de la mentoria esportiva és innovador, ja que integra la cultura de l'esport amb l'educació i la inclusió social. L'acció central del projecte són les sessions de mentoria setmanals i els entrenaments esportius. La pràctica esportiva permet als i les joves desenvolupar competències transversals de treball en equip, comunicació i autonomia.

La mentoria de l'Arrela't, a diferència d'altres models de mentoria, es basa en l'acompanyament socioeducatiu i l'aprofitament de recursos per la creació de relacions educatives en persones voluntàries. Apostant per la creació d'aliances comunitàries i la implicació de diferents agents de la comunitat.

Els elements claus dels processos de mentoria desenvolupats són els següents:

- Sempre 2 + 1: Hi participen sempre tres agents: persona mentora, persona mentorada i persona tècnica de mentoria.
- Procés voluntari: Les persones mentores són sempre persones voluntàries, la mentoria suposa un benefici mutu d'intercanvi on ambdues parts aprenen i es nodreixin.
- Compromís: S'estableix un compromís per totes les parts implicades.
- Formació en voluntariat: Es forma a les persones voluntàries i a l'equip tècnic en voluntariat i mentoria.
- Acompanyament i organització de recursos: Tot el procés es fa amb l'acompanyament per part de l'equip tècnic a les diferents parts implicades.

Factors que permeten la transferència i replicabilitat

Arrela't és una iniciativa que s'adapta a la realitat de cada territori quant a perfils de participants. S'aposta per un pilotatge en mentoria esportiva, per perfil, demanda i realitat del municipi sent així replicable a diferents territoris i les seves realitats.

La metodologia utilitzada al projecte, processos de mentoria esportiva, està basada en una eina desenvolupada el 2020 en

el projecte Sportme Erasmus + i que és accessible a tota la comunitat, projecte en el qual també es va desenvolupar una càpsula formativa per a persones mentores i en el que van participar entitats socials, esportives i administracions públiques de 3 països europeus: “Promoting Social Mentoring strategies in the field of sport (SPORTME) | Fundació Gentis”.

L'objectiu del projecte Arrela't és transferir el coneixement sobre com implementar processos de mentoria esportiva a través de proves pilot, acompanyament a equips tècnics dels municipis així com a entitats esportives o culturals i amb l'objectiu de beneficiar al nombre més gran de persones joves possible així com replicar la metodologia adaptant aquesta a cada territori per a la millora de la convivència i la cohesió social.

Finalment, es treballa per a la sostenibilitat del projecte un cop han finalitzat la prova pilot, atorgant eines i recursos als professionals de cada territori perquè puguin desenvolupar el projecte de forma autònoma.